

OBSAH

Úvod k prvnímu vydání	11
Úvod ke druhému vydání	13
Přehled hlavních použitých znaků	15
Přehled vybraných základních pojmů	16
I. Všeobecná část	23
Fyzikální základy barvení skla	23
Světelné záření	23
Index lomu	25
Rozklad záření (disperze)	28
Odraz světla	28
Pohlcování světla sklem	31
Rozptyl světla sklem	34
Příčiny barevnosti a struktura skla	34
Struktura hmoty a barevnost	34
Struktura skla	36
Nové názory na barevnost skla	38
Vliv polarizace na barevnost skel	39
Koordinace barvicích iontů ve skle	39
Teorie spekter komplexů přechodných kovů	40
Spektra ligandových polí — vnitřní přechod elektronů	41
Spektra přechodu s přenosem náboje — přechod elektronů mezi dvěma ionty	43
Teorie ligandových polí	44
Teorie vibračních spekter	46
Hodnocení barevnosti skel	47
Světelné zdroje	47
Způsoby vyjadřování spektrálních vlastností	48
Způsoby vyjadřování barevnosti	50
Kolorimetrická soustava CIE	51
Výpočet trichromatických souřadnic	54
Rozdělení barevných skel	55
II. Barvení skla jednotlivými barvivy	58
Iontová barviva	58
Barvení iontovými barvivy vyskytujícími se ve skle v jednom oxidačním stupni	58
Barvení skla niklem	58
Barvení skla kobaltem	59
Barvení skla vzácnými zeminami	60
Barvení skla iontovými barvivy vyskytujícími se v několika oxidačních stupních	65
Barvení skla chromem	65
Barvení skla manganem	67
Barvení skla cerem	69
Barvení skla mědí	70
Barvení skla železem	70
Barvení skla vanadem	71
Barvení skla uranem	72
Barvení skla molybdenem	73

Barvení skla kovy skupiny platiny	75
Molekulární barviva	78
Barvení sírou a jejími sloučeninami	80
Uhlíková žluť — ambr	80
Kadmiová žluť	81
Antimónový rubín	83
Barvení selenem a jeho sloučeninami	83
Selenový rosalin	84
Selenové oranže a rubíny	86
Koloidní barviva	89
Barvení skla zlatem	89
Barvení skla stříbrem	91
Barvení skla mědí	93
Kaliva	96
Krystalické zákaly	97
Kalení fluoridy	97
Kalení kyslíčnickem arsenitým	98
Kaliva nepatrně rozpustná ve sklovině	98
Kapénkovité zákaly	99
Fosforečné kalení	99
Síranové kalení	99
Plynné zákaly	100
III. Barvení skla kombinacemi barviv	101
Čirá skla	101
Metoda kvantitativního stanovení vzájemného působení barvicích iontů ve skle	103
Způsoby hodnocení vzájemného vlivu barviv ve skle	105
Vybrané příklady kvantitativního hodnocení vzájemného vlivu barvicích iontů ve skle	106
Kombinace chrom-mangan	106
Kombinace mědi s chromem, resp. manganem	109
Barvicí kombinace s ionty vanadu	110
Vzájemné působení tří barvicích iontů ve skle	111
Kombinace barviv, která se vzájemně neovlivňují	112
Kombinace barviv, která se vzájemně ovlivňují	113
Kombinace iontových barviv	113
Kombinace molekulárních a iontových barviv	115
Zakalená skla	116
Kombinování kaliv	116
Barevná skla zakalená	117
Žluté až červené barvy	117
Iontová barviva	118
IV. Tavení barevných skel	119
Barviva a kaliva	119
Iontová barviva	119
Sloučeniny niklu	119
Sloučeniny kobaltu	119
Sloučeniny neodymu, praseodymu a samaria	120
Sloučeniny chromu	121
Sloučeniny manganu	122
Sloučeniny ceru	123
Sloučeniny mědi	124
Sloučeniny železa	125
Sloučeniny vanadu	126
Sloučeniny uranu	126

Molekulární barviva	127
Sloučeniny kadmia	127
Sloučeniny selenu	127
Sloučeniny síry	128
Sloučeniny telluru	129
Sloučeniny antimonu	129
Koloidní barviva	129
Sloučeniny zlata	129
Sloučeniny stříbra	129
Kaliva	130
Fluoridová kaliva	130
Fosforečná kaliva	131
Příprava kmene	132
Vlastní tavení barevných skel	133
Tavení skel barvených iontově	133
Tavení skel barvených molekulárně a koloidně	136
Tavení uhlíkové žluti	136
Tavení rosalinu	137
Tavení selenových rubínů	138
Tavení zlatého rubínu	139
Tavení měděného rubínu	139
Tavení zakalených skel	140
Homogenizace barevných skel	142
Barvení skla v kontinuálních tavicích pecích	143
Elektrické tavení barevných skel	144
Zpracování barevných sklovin	145
Vrstvení skla přejímáním a podjímáním	146
Vrstvení skla za použití rubínových šišek	146
Strojní tažení technických barevných skel	148
Mechanizace tvarovacích procesů v oboru bižuterie	149
Chlazení a nabíhání barevných skel	150
Vady barevných skel	151
Vady čirých skel	151
Nežádoucí změny barevného odstínu	151
Játrovatění nabíhavých odstínů	153
Strakacení nabíhavých barev	153
Krystalické vady	153
Napětí v barevných sklech	154
Vady zakalených skel	156
V. Typické příklady složení barevných skel	157
Fialová skla	157
Středně až intenzívně zbarvená fialová skla — ametysty	157
Světle fialová skla	159
Luxusní fialová skla s barevnou dvojhrou	159
Využití fialového zbarvení skla niklem v praxi	160
Modrá skla	161
Modrá skla s fialovým odstínem — safíry	162
Modrá skla se zeleným odstínem — akvamaríny	163
Modrá skla barvená kombinací barviv	165
Zelená skla	166
Modrozelená zbarvení	167
Čistě zelená zbarvení	169
Žlutozelená, zelenožlutá a olivově zelená zbarvení	170
Žlutá, oranžová a hnědá skla	173
Světle žlutá a citrínová zbarvení	174

Žlutá až oranžová zbarvení	175
Žlutohnědá až červenohnědá zbarvení	178
Hnědá zbarvení	180
Červená skla	181
Růžová zbarvení	183
Rubínová zbarvení	184
Smíšená červená zbarvení	187
Šedá a černá skla	188
Šedá skla	188
Černá skla	190
Zakalená skla	192
Zakalená skla k osvětlovacím účelům	192
Opaliny a fosforečné opály	193
Alabastry	193
Smíšené opály — použití kombinace kaliv	195
Barvení zakalených skel	196
Speciální skla	199

VI. Hlavní použití barevných skel	204
Barevná skla technická	204
Optická skla filtrová	204
Výroba optických filtrových skel	205
Rozdělení a označování československých optických filtrů	206
Selektivní filtry	207
Ochranné filtry	208
Kompenzační (korekční) filtry	209
Kontrastní (efektní) filtry	210
Monochromatické filtry	211
Návětní skla	211
Ochranné filtry	214
Svářečská skla	215
Protisluneční skla	216
Speciální filtry	217
Nízkoroztažná skla	218
Sklo na žárovky na denní světlo	218
Protimlhové sklo	219
Filtry k osvětlování fotografické temné komory	219
Skla pro televizní obrazovky	220
Osvětlovací sklo	221
Stavební a mozaiková skla	223
Stavební světelné filtry	223
Obkladová skla	223
Mozaiková skla	224
Barevná skla bižuterní a užitková	224
Přetahové šišky a tyče	225
Bižuterní skla	225
Třídění barevných bižuterních skel	227
Hedvábné lesky	228
Atlasy a acháty	228
Přetahy a proužky	228
Šatonové skloviny	229
Užitková skla	231
Odbarvování skla	231
Chemické odbarvování	233
Fyzikální odbarvování	234
Odbarvování kysličníkem nikelnatým	234

Odbarvování selenem	234
Odbarvování manganem	235
Odbarvování kobaltem	236
Odbarvování vzácnými zeminami	236
Praxe odbarvování	237
Solarizace	238
Fotosenzitivní skla	239
Fotochromická skla	241
Interakce záření se sklem	243
Stabilizace skla	244
Dozimetrická skla	245
Radiokolorace skla	245
Termoluminiscence skla	246
Fotoluminiscence skla	246
Skla pro lasery	247
Chalkogenidová skla	248
Použitá a doporučená literatura	250
Cizojazyčná resumé	251